

ČAJ

Pro chvíle pohody

PROSINEC 2011

Časopis Autorů Jičínska

0
00
000
0000
000000
000 000 000
00000 000 00000

O I O

000 000
000 000
000 000
0000 000
000 00 000
00000

Zdeněk RIEGER

63

Vážený čtenáři,

hostem prosincového ČAJe je jičínský rodák Zdeněk Rieger,
který žije v současnosti v Mělníku
a píše vedle odborných knih (pracuje jako psycholog) poezii,
tu v ČAJi představuje v netradičním grafickém balení.
Velká část ČAJe je tentokrát věnovaná literatuře zemí bývalé Jugoslávie,
a to především již v rozhovoru, kde se Draga Zlatníková
vyznává ze vztahu k této oblasti Balkánu
v rozhovoru „O cestě ke kořenům“.
Dále navazují představením několika knih autorů této oblasti.
Literárně prosincové číslo doplňuje nová tvorba Václava Teslíka
a povídka Zlaty Zákoutské „Příběh z lázní“ a něco navíc.

Václav

Slovo editora nad šálkem ČAJe:

Prosincovým číslem ČAJe č. 63 končí jedna etapa časopisu. Od ledna 2012, tedy od čísla 64 bude vycházet ČAJ ve formátu A5, tedy stejně jako Kobra. Jednak je tento formát žádanější u čtenářů, jednak bude i jednodušší jeho příprava a kopírování, lépe se i posílá atp. Tolik k jeho podobě, ale i jeho obsah doznal od ledna 2011 řady změn, které jste snad postřehli.

ČAJ není jen místem pro uveřejňování příspěvků, ale najdete zde rozhovory, ankety, historické exkurzy a další pokusy o kritičtější čtení, např. představování národních literatur či osobností naší literární historie netradičním způsobem (viz K.J.Erben).

Chtěl bych v tomto trendu v roce 2012 pokračovat a ještě více jej otevřít hostům, neboť právě od nich dostávám na ČAJ řadu ohlasů (což mi trochu od členů LiSu chybí). Přiznám se, že mám k dnešnímu dni asi 5 hostů sjednáno dopředu a ostatní se hlásí a čtou ČAJ na našich webových stránkách. Občas mě bombardují, kdy se ČAJ objeví. Jsem rád, že se mi podařilo zajistit i velmi atraktivní hosty a i rozhovory s řadou zajímavých lidí (např. majitelka malého nakladatelství).

Na druhou stranu přiznávám, že vydávání dvou časopisů s měsíční periodicitou je opravdu nejen časově náročné, zvláště když si uvědomíte, že ČAJ poprvé vyšel v říjnu 2002 (bude vlastně na podzim slavit 10.výročí). Chtěl bych udržet jeho vydávání, ale spíše si uvědomuji, že bude vycházet podle možností méně často, předpokládám tak jednou za dva měsíce s tím, že bude silnější.

Pochopitelně budu rád, když budete posílat další příspěvky a nebudete se omezovat jen na tvorbu, ale přibalíte i historické práce (jako např. Josef Jindra o Šolcovi) či další zajímavosti ze světa knih. Dokonce uvažuji, že i rubriku Řekni mi, co čteš přesunu do ČAJe a z Kobry se tak stane opravdu jen zpravodaj spolku.

Chci postupně představit i ostatní členy spolku v netradičních rozhovorech, z nichž ty nejzdařilejší bych potom mohl vydat i souborně třeba u příležitosti 25.výročí spolku v roce 2015.

Chtěl bych také víc v ČAJi prezentovat i Knihovnu Václava Čtvrťka a propagovat její akce (že by na zadní straně?), event. uveřejnit i přetištěné články z časopisu U nás, kde řada jičínských knihovnic píše zajímavé články. Doufám, že SVK Hradec Králové nebude proti citacím z tohoto časopisu nic namítat.

Takže ČAJ hledí do budoucnosti s optimismem, pokud se i vy přičiníte o jeho obsah, bude určitě rád, neboť nerad by časem zašel na úbytě jako časopis jednoho autora, ale to je zřejmě v dohledné době zbytečné, protože jen jména minimálně pětice autorek či autorů, které chystám na 1.pololetí roku 2012 jsou toho zárukou.

A na závěr ještě jedna novinka: V ČAJi otevřu rubriku NEVÍ SE O NÁS ... , což je vlastně inzertní rubrika, kde každý autor, který vydal nějakou knihu v samizdatu nebo vlastním nákladem, může představit zdarma knížku na maximálně deseti řádcích, přidat případně i foto titulu, kontaktní adresu (meil), kde se lze ke knize dobrat (pochopitelně všechno zadarmo). Měla by to být taková burza a bude záležet na nás, jestli se dožije delšího života nebo bude mít jen jepičí trvání. Na tento nápad mě přivedla zkušenost z akcí, kde se vyskytuje řada knížek či sbírek, které autor má doma v krabici a marně hledá čtenáře.

Ať vás ČAJ v roce 2012 opět baví, informuje a snad i vzdělává (= chutná). Ať se o něm ví na Jičínsku a široko daleko nejen po celé republice!

Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.63 , prosinec 2011, ročník X

Vydáno 5. prosince 2011 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

PhDr. Zdeněk RIEGER (nar. 1947 v Jičíně)

Vydal básnické sbírky: Radši (MF 1981), dále samizdatově vyšly: Variace (1983), Druhá bás/zeň (místo a rok neuvedeny), To nejisté (Praha 1999).

Vydal i radu odborných publikácií: *Ostrov rodiny* (konfrontácie 1996 a 2011), *Loď skupiny* (konfrontácie 1998 a Portál 2007), *Návrat k rodině a domů* (Portál 2009).

(Převzato z knihy Gloret vydalo nakladatelství Dauphin Daniela Podhradského v roce 2010).

„Jsem rozený Jičínák (a srdcem stále Jičínák, dokonce jsem po přestěhování coby 11letý chlapec do Jičina prchal), odkud jsme odešli v létě v roce 1957 v mých 10 letech proto, že otec (učitel) měl v Jičíně - možná i kvůli dědečkovi (prý spoluzakládal Sokol)? - problémy "stranické" a také proto, že sestra (nemoc) potřebovala školu pro nedoslýchavé... atd. Mám 1. a 2. a 3. cenu ve Šrámkově Sobotce. Zdraví Zdeněk Rieger

	O	O		O	O	
Ať	O		O	O		O
můžem snít	O		O	O		O
A milovat	O		O			O
Či lenošit Mlsat	O		O			O
Vyplakat se	O		O		O	
A at'		O	O	O		
se smíme hravě smát			O			
A strachy se třást			O	O	O	
A bohatnout I ztráčet		O		O		O
Ať		O		O		O
můžem poznat celý svět		O		O		O
A chlubit se Hladit		O		O	O	O
Dělat chyby			O	O		O
A at' umíme odpouštět				O		
				O		
				O		
				O		
				O		
				O		

...a Ať jsou Vaše dny
HEVYK!!!
(HEzké a VYdařené a Klidné)

Ikariana
(poděkování za Most přes Liffey)

Ulice plná... plno smělých mlád'at
poznáním smyslu posedlých
- zkouší jak Ikar do tůněk očí padat
měkčeji než sníh

Vánkem se hrnou – a zmatkem změkli
čtou o svém životě z čerstvých ran
Léčí je Ikar který je už k zemi
chmýřím svých křídel připoután

At'
hebce voní
příběh o ní
- o radosti

A
at'
si at'
at' at'
zlehka
a zhezka
zpívá
a těší se
a dívá
a navštěvuje
a hostí
i oby
čejným
snem

At' je rok 2012 plný pohody a zdraví

0
 00
 000
 0000
 000000
 000 000 000
 00000 000 00000

O I O
 000 000
 000 000
 000 000
 0000 000
 000 00 000
 00000

A at'

at' připraveni jsme
 vykročit směle za sebou
 A at' je proč a kam si ještě zajít
 a vědět že nevíme co víme o...
 (...o tom, co už se nevypráví...)

a radosti a nápadů a klidu a podnětů

A

at' je at'
 at' at'
 stále s námi
 zvědavost
 zpěv
 a setkávání

A po celý rok

at'

každý den
 jsme sami sobě
 objevem
 po
 zná
 vání
 At'

přeje
Zdeněk Rieger
a jeho svět

(...další tré z cyklu
 "Vobyčejný AT'" ...)

O CESTĚ KE KOŘENŮM

Dojmy z cest Dragy Zlatníkové

Jak to začalo?

V Jičíně, na výstavě fotografií budov, které projektoval pro Sarajevo Karel Pařík, rodák z nedaleké Veliše. Výstava se konala v květnu 2010 v Regionálním muzeu a galerii Jičín a jmenovala se “Karel Pařík – architekt Bosny a Hercegoviny”. Se zvědavostí jsem čekala na to, zda na vernisáž přijede někdo z ambasády, protože v Sarajevu – hlavním městě Bosny a Hercegoviny žila rodina otcova bratra, dosud žije zbytek jeho potomků a já jsem toto město a část příbuzných navštívila jen jednou, a to v r.1967.

Zástupci ambasády přijeli a já jsem si dodala odvahy a oslovila ženu, která zřejmě všechno organizovala – Zvezdanu M. Na dlouhé povídání neměla čas, vyměnily jsme si kontakty a potom nastala mailová záplava pozvánek na různé vernisáže a křty překladů knih bosensko-hercegovských autorů. Ale nejdříve jsem byla požádána o ukázky z vlastní tvorby a překladů poezie. Nebyl to problém, neboť moje první překlady poezie sahají do r. 1980, jsou z charvátštiny a srbštiny a měla jsem je z velké části přepsány v počítači. Při setkání s ing. Zvezdanou padlo několikrát z její a mé strany jméno rodného města mého otce a místa posledního odpočinku mých, nikdy nepoznaných prarodičů, města Banja Luky. V té době jsem vůbec netušila, že Banja Luka je velice kulturně aktivní město a že pořádá mimo jiné mezinárodní setkání spisovatelů pod názvem “Kočićeve književni susreti” – v Banja Luce jsem bohužel nikdy nebyla.

Nakonec ti ale byla nabídnuta účast v těchto Kočićeových literárních setkáních jako jedinému českému účastníkovi, jak k tomu došlo?

To nevím a nepátrám po tom, mohu jen popsat, co všechno jsem musela podniknout, abych byla banjaluckým svazem spisovatelů jako účastnice schválena. Když nabídka přišla mailem, začala mailová korespondence mezi mnou a organizátorem Zdravkem K., který se velmi naléhavě dožadoval překladů několika mých básní do srbštiny a zaslání na jeho adresu. To jsem se opravdu velmi podivila, jak těžké je překládat svoje básně do jiného jazyka. Stálo mě to hodně času a duševních sil, u jedné stěžejní básně, která přímo jmenuje Banja Luku v souvislosti s mým otcem (psáno v r. 1985-6), jsem dokonce požádala o konzultaci srbo-chorvatistku a velkou autoritou v tomto oboru Irenu Wenigovou. Byly přijaty s velkým nadšením, moje jméno v seznamu cizích účastníků dáno na první místo a moje účast schválena. Termín – 26. – 29.8.2011, hrazeno bude ubytování a stravování, možná bude i příspěvek na cestovné autobusem ze 2 bývalých jugoslávských měst. Teď už si mohu konečně opatřit letenky. To jsem vůbec netušila, že by se ještě mohlo něco změnit, mělo už přijít jenom oficiální pozvání. Tento rozhovor by se měl nejspíše jmenovat “Jak jsem nebyla na mezinárodním literárním setkání...” a tak hned v úvodu naznačit podstatné sdělení. Pro zajímavost uvádím svoji báseň “Dospělost” v charvátské verzi a v originále:

O d r a s l o s t

Dok roditeljska kuća
mi smo djeca
Prateći oca
starimo
S poslednjom grudicom na sanduk majke
mi smo odrasli:
nemá se kome doći
za milovanje ili šamarčić
nemá se kome poveriti
za tajne planove tajni ključić

D o s p ě l o s t

Dokud rodičovský dům
jsme dětmi
Provázejíce otce
stárneme
S poslední hrudkou na rakev matky
jsme dospěli:
není ke komu jít
pro pohlázení či pro políček
není komu svěřit
od tajných plánů tajný klíček

Ty jsi ale stejně odletěla, kde ses toulala?

Cestu do Banja Luky jsem pojala jako přímo osudovou výzvu konečně navštívit své poslední žijící přímé příbuzné v Zagrebu a v Sarajevu, najít ulice, ve kterých rodina Cimburkova v Banja Luce bydlela a dovézt odtud otcí na hrob trochu hlíny. Proto poté, co týden před odletem a 12 dní před zahájením setkání (mimochodem měl vyjít časopis s překlady básní zahraničních účastníků, měly se recitovat jejich básně na různých místech, určitě mohlo dojít k zajímavým literárně-překladatelským kontaktům atd.) přišel pro mě neuvěřitelný omluvný mail, že nadřizený orgán neschválil mezinárodní charakter této akce a podpoří pouze lokální charakter, neváhala jsem. Nenechala jsem propadnout letenky a nehodila přes hlavu hodiny příprav spojených s tříděním rodinných fotografií, které jsem objevila asi 3 měsíce před odletem, s bádáním nad rodinnými dokumenty, které jsem našla v málo otvírané matčině zásuvce asi před 2 roky (až po její smrti) a rozhodla se najít odpovědi na mnohé otázky přímo u zbytku rodiny. Prostě jsem podle plánu odletěla na týden do Zagrebu.

Takže jsi se do Banja Luky vůbec nedostala?

Jak se to vezme. Ale nepředbíhejme. Pobyt v Zagrebu probíhal takto (telegraficky zapsáno): teplota ve stínu 39°C, dům s klimatizací skýtal výborné zázemí pro 5 + 1 (já) dospělých a 4 děti, cesta do města do muzeí a galerií a knihkupectví zničující, ale uvnitř fajn klimatizace, prohlídka a identifikace fotografií plná překvapení a radostných výkřiků při poznávání obrázků malých školaček – sester Olgy a tudíž mých sestřenic, nejistá identifikace našich prarodičů coby mladých rodičů s miminkem v náruči (později se ukáže, že to miminko, identifikováno mým sarajevským bratrancem, je jeho otec Josip a že se dědeček rád napil, že babička porodila 16 dětí, z toho 2x nebo 3x dvojčata, naživu zůstalo pouze 6 dětí), moje srbocharvátština samouka se přizpůsobuje současné charvátštině a stává se plynulou – nabízenou angličtinu, která se zřejmě hojně používá a všude se učí, nepotřebuji. Ale nejsilnější pocity sounáležitosti jsem prožila, když se sestřenice dožadovala slov písňe “Na tý louce zelený, pasou se tam jeleni...”, kterou co do melodie perfektně zazpívala naprosto svěžím hlasem. Bylo jí ten poslední srpnový týden 75 let... Podobný pocit zažiji později u bratrance v Sarajevu s písničkou o Sorentu, kterou zpíval suverénně můj otec italsky, doprovázej se na mandolínu, tady ji uslyším charvátsky...

Do Sarajeva odjíždím po týdnu pobytu, cesta trvá autobusem 8 a půl hodiny a vede přes B a n j a L u k u. Řidič mě ujišťuje, že na autobusové stanici je samý beton a asfalt, hlína žádná. Stejně ale vyskočím a 3 metry od autobusu, u plotu nacházím jakous takous hlínu, nadrásám ji do igelitového sáčku a zase hup do autobusu. V Banja Luce jsem si mohla hlavu

vykroutit, zda najdu nějaký transparent na téma “Kočičevi književni susreti”, ale byla jsem asi hodně mimo centrum. Takže moje odpověď zní: teoreticky jsem v Banja Luce byla...

Jsou v Sarajevu ještě stopy po válce?

Ano, na budovách, které jsou buď zcela opraveny, nebo jsou opravena čerstvě místa po zásazích, nebo jsou ve fasádách dosud stopy po střelbě. Nejhorší stopy jsou ale v duších a citech lidí. Jedna taková nesmazatelná stopa je i v naší rodině: smrt po zásahu několika ranami od snajpera- smrt 22letého Zorana, syna mého bratrance Dragana. Zoran byl prostřelen ve chvíli, kdy šel po několikáté pro dříví z poraženého stromu na zátop pro ostatní, neboť Sarajevo nemělo teplo, vodu, elektřinu, potraviny. Chtěl jít ještě jednou, naposledy, což se mu stalo osudným... Nechtěla jsem o tom s jeho matkou, už 2 roky také vdovou, mluvit, ale přijali mě všichni tak přirozeně do svých rodin, že jsem si to mohla pomaloučku dovolit. Bylo to jakoby jí i mně někdo utahoval a povoloval smyčku kolem hrdla, dovyprávět celý příběh se mámě Daře nepodařilo, pro zvláštní vzlykové zvuky v hrtanu jsem jí nerozuměla, oči mi to ale řekly naplno: To nikdy nepřebolí!

Navázala jsi nějaké literární kontakty?

V Sarajevu na mě čekalo překvapení kalendářního charakteru, Ramadán, dvoudenní svátek muslimů, všude zavřeno včetně muzeí a galerií, rodinné návštěvy a odjezdy z města do jiného města, spousty telefonování a mailování mezi přáteli a příbuznými atd. Pro mě to znamenalo zůstat v panelákovém bytě v 15. poschodí, bez klimatizace ve čtyřicetistupňových vedrech a čekat, kdo bude mít čas a chuť věnovat se neznámé sestřenici a tetě z České republiky, se kterou je sice jejich příbuzný 44 let v kontaktu a v rodině se o ní ví, ale naživo ji viděl v r. 1967 jen on (můj bratranec Božidar Cimburek). Je svobodný mládenec s omezenou pohyblivostí, upoutaný na lůžko, neboť nemocné kyčelní klouby mu dovolují jen ležet, nebo opatrně chodit se dvěma berlemi. Využila jsem ten čas ke společnému prohlížení fotografií a čtení překladu mých básní, zjistila jsem, že je velmi sečtělý a inteligentní, a co se týče překonávání nemoce velmi statečný, trpělivý, s pevnou vůlí. Zkoušel kvůli mně získat informace o sarajevském PENu a básníku Tontićovi, ale zřejmě doba dovolených a ramadánu, který slaví všichni přes rozdílná náboženská myšlení, nebyla ta správná – nikde nikdo k zastížení. Přesto jsem navštívila 2x Baščašiju a Izetbegovićovu džamiju, předposlední den svého pobytu národní muzeum a zkoušela najít knihkupectví, to druhé se mi nepodařilo, jsou všechna vytlačena na okraj. V Zágrebu jsem si za značnou finanční částku koupila 5 básnických sbírek a 1 antologii poezie, ze Sarajeva jsem si přivezla pouze mnohastránkové noviny. Velice mě oslovila poezie jedné charvátské, dlouho zcela neznámé autorky. O tom ale později, jména bosenských autorů mi nadiktoval poslední večer Boban, mohu si jejich sbírky půjčit ve Slovanské knihovně v Praze. Prostřednictvím poezie jsem svým způsobem přece jenom jakýs takýs kontakt navázala, bohužel pouze jednostranný.

Za pět dní po tvém návratu začal festival “Jičín – město pohádky”, ve kterém už 21 let funguješ. Našla sis čas pro překládání, přestože na přelomu léta a podzimu je vždycky hodně práce? Nebo jsi překonala svoji zvědavost a sbírky odpočívají?

Tak to bych nevydržela, pro mě je to velké dobrodružství spojené s namáhavou cestou k odhalení tajemství, takže ano, už jsem začala.

A tady je ukázka z tvorby **Dory Pfanové (nar. 1898)**, která žila ve stínu slavnějších vrstevníků a zemřela v r.1989 a která mě velmi zaujala:

Tiše se zvedni /Tiho se diži/

Tiše se zvedni když mě noc pouští ze spárů
s očima klidným a tělem stínu
tvoje hlava je znamením mého žalu

Chod' a zvedej jako zvířené listy
na kousky rozervaný sen
v očích ti smírně leží znamení osudu

Kdo nás zná a proč se hledáme navzájem?
Ty musíš ke mně pokaždé vkročit
a já ti pak musím otevřít oči

Tak stále rozdvojeni nalézáme se s tím
že neznáme řeč a slzu – sotva steče
zatímco čas se jako vězňům vleče
ztrácíš se klidně jako ve stínu stín

II. Tak stále rozdvojeni jsme jako cizí
neznáme řeč a slza sotva steče
zatímco čas se jako vězňům vleče
jako stín ve stínu klidně mizí

Antun Branko Šimić /1898 – 1925/
Varování /Opomena /

Člověče, dej pozor
abys nešel maličký
pod hvězdami!

Nech se
celý prostoupit
laskavým jasem hvězd!

Ať ničeho nelituješ
až se budeš posledním pohledem
loučit s hvězdami

Na svém konci
místo do prachu
přejdí celý do hvězd

Dorta Jagić /1974/
Když jsem sama jako při krádeži

já, jediná přítomná v posteli
Dorta Petrovna
místo abych usnula nebo počítala
ovečky, kladu bomby
Montuju je do tvých nevěrných rtů
které jsi zapomněl pod nočním stolkem
Jakmile se začnou líbat s nějakou jinou
posměšně vybuchnou
Občas se mi to podaří. To je fuk,
spánek nepřichází
Žárlivost je d'áblův tanin který přináší
nesmrtelnou nespavost

Jak bys shrnula zážitky ze své cesty ke kořenům?

Přes počáteční lítost nad tím, že byla tak nepochopitelně a amatérsky zrušena účast všech zahraničních autorů, jsem si nakonec přivezla nenahraditelné a šťastné zážitky ze setkání se zbytkem naší původní rodiny: s poslední sestřenicí a její velikou rodinou v Záhřebu v Chorvatsku, viditelné stopy po tom, že pocházíme z českého dědečka a charvátské babičky,

že našim společným jazykem momentálně je charvátština (u mě spíše směs mezi srbštinou a charvátštinou), ale byla jím na začátku minulého století i čeština,

že můj poslední žijící bratranec v Sarajevu se na mě neobvykle moc těšil a jeho vzpomínky na tatínka Josipa mi pomohli upřesnit představu o dětství mého otce,

že jsem ke konci pobytu už nejen mluvila, ale i myslela charvátsky,
že jsme každý nějakou znalostí získanou od svých rodičů (sourozenců Alojzije, Josipa a Zdenka – mého otce, +1969) přispěl k rozepsání “rodového stromu” (rodokmenu),
že nejčastějším ženským křestním jménem je Draga – Dragica, nejčastějším mužským jménem je Dragan – Dragutin – Drago, Jan – Ivan – Johann, Zdeněk – Zdenko.
Moje soukromé poznatky říkají:
během 12 dnů jsi se dotkla 5 zemí a zvládla jsi to fyzicky perfektně vzdor úmorným vedrům,
nebylo třeba nic předstírat – převládala bezprostřednost na obou stranách a můj dům je teď zas pro změnu otevřen jim (jak se říká),
stále čtu z básnických sbírek a začala jsem překládat, objevila sloveso *dragovati* v básni Drago Ivaniševiče “Tvoje ruke” a našla si jeho význam ve slovníku (pro mě milé překvapení)
moje znalost charvátštiny se neztenčuje, neboť dostávám maily, které začínají oslovením: Drága Draga...

Draga Zlatníková

Slovinsko, galerie poblíž jezera Bled (neodolala jsem...)

Foto: archiv autorky

MALÁ SONDA DO SOUČASNÉ LITERATURY ZEMÍ BÝVALÉ JUGOSLÁVIE

K prosincovému tématu mě přiměla Draga Zlatníková a její cesta do zemí bývalé Jugoslávie, a tak jsem si řekl, že by nebylo od věci navštívit dnešní nové republiky vzešlé z trosek bývalé Jugoslávie i literárně. Nakonec Draga to už udělala částečně v oblasti poezie.

Většina z nás navštívila po roce 1989 tyto země jižních Slovanů. Vyhřívali jsme se u tamního moře a zjistili, že jazyky těchto národů jsou nám velmi blízké. A co jejich kultura a literatura? Koho známe z autorů této oblasti? Původně jsem chtěl položit i anketní otázku, ale po pár pokusech jsem zjistil, že výsledky by nebyly valné.

Náhodně jsem vybral několik knih, které bych vám rád představil. Určitě to není reprezentativní výběr, ale je to třeba návod, jak se seznámit blíže s literaturou našich přátel. A až pojedete příště do Chorvatska či jiné destinace, třeba si i víc budete všimát jazyka a literárních zvyklostí.

Malá postjugoslávská inventura může začít, jména jako Pavić či Jančar patří k tomu nejlepšímu, co může tato oblast literárně nabídnout. A přiznám se, že v současnosti čtu velmi zajímavý román Svár od srbského autora Saši Stojanoviče (ročník 1965). Až jej přečtu, přidám další příspěvek do naší rubriky Řekni mi, co čteš. Ale už dnes můžu literaturu zemí bývalé Jugoslávie vám všem vřele doporučit!

A CO TŘEBA SLOVINSKÁ LITERATURA?

V dnešním putování po nám blízkých literaturách si dovolím jenom velmi krátce nahlédnout do kuchyně literatury slovinské. Říkají vám něco jména Andrej Blatnik, Drago Jančar, Vitomil Zupan, Jože Udovič (Zupan a Udovič již zemřeli) či Polona Glavanová? Že ne?! Potom se nedivme, že ani z české literatury za hranicemi mnoho autorů čtenáři neznají. A proč se nepokusit vše změnit. Stačí si přečíst například **antologii slovinské poezie Místo v prostoru** nebo vydanou antologii slovinských povídek **Promlky času** (nakladatelství Větrné mlýny). Najdete zde 27 slovinských autorů narozených ve 20. století, kteří vyznávají nejrozličnější žánry. Já jsem si vybral zřejmě v Čechách nejznámějšího slovinského spisovatele a tím je Drago Jančar (narozen 1944).

Drago JANČAR – PŘÍZRAK Z ROVENSKÉ, vydalo nakladatelství Host

Kniha přináší celkem 8 próz, z nichž šest je ze stejnojmenného originálu a další dvě potom z knihy Pohled anděla. Dnes je Jančar nejznámější a ve světě nejuznávanější slovinský spisovatel. Je znám jako prozaik, dramatik a esejista. Jeho próza vyšla doposud v šesti románech a šesti knihách novelistických, je ve světě hojně překládána, u nás vyšlo šest knižních titulů, vedle řady uveřejněných próz v časopisech. V řadě uveřejněných próz vychází autor z historického námětu. Například v ústřední povídce, podle které nese název celá kniha, se paralelně rozvíjí dva děje, a to jednak Ivana Glavana, dělníka na stavbě větroldamu, a arcivévody Ferdinanda Maxe. Osudy těchto dvou mužů se na krátký okamžik protnou právě při pokládání základního kamene na jaře 1856 v Rovenské na ostrově Lošinj. A od té doby je Ivan Glavan přitahován arcivévodou, že za ním odejde do Mexika, kde se Habsburk ujímá vlády, aby nakonec v daleké zemi našel svoji smrt. Glavan získává v mexické válce přezdívkou přízrak, projde jatkami války, aby se nakonec jeho oči a oči popraveného císaře opět střetly, pár minut před císařovou smrtí. Ivanovi je přán lepší osud, vrací se do rodného kraje, aby se opět dostal do míst, kde kamenný obelisk zůstává osamocen stejně nesmyslně jako životy lidí pohřbených v daleké mexické zemi. Příběh odehrávající se před jedním a půl stoletím je svojí aktuálností stále živý.

Vedle dalších tajemných próz mě zaujala povídka Dopisy z jiného světa o lásce až za hrob. Žena se vrací do svého mládí, nachází nový kontakt se zemřelým milencem - básníkem, aby si stačili říci vše o sobě. Tajuplný příběh plný filozofie patří zcela jistě k tomu lepšímu z díla Grago Jančara. V Příběhu o očích se Jančar vrací do období 2. světové války, srovnává oči fašistického předáka Ante Paveliće a vědce Alberta Einsteina s nádechem vědecko fantastické literatury. Neméně zajímavý je i příběh Joyceův žák, který je vlastně životopisem muže, doktora práv. Před 2.světovou válkou prchá z rodného Slovinska, aby unikl jisté smrti. Je v nepřítomnosti odsouzen, zatím v Londýně mluví do rozhlasu, ve Slovinsku jej okupační úřady nazývají Křikloun z Londýna. Po válce se vrací, aby se stal děkanem právnické fakulty v Lublani, ale zanedlouho je opět odsouzen k trestu smrti, tentokrát za spolupráci s Angličany proti své vlasti. Rozsudek je nakonec zmírněn a hlavní hrdina propuštěn pro zdravotní obtíže, ale při další vlně podezření s kolaborace s cizí mocí, svému osudu neujde.

Jančarova kniha je aktuální, i když autor hledá náměty ve zcela jiné době. Čtenáře zaujme svým tajemnem, nutí jej přemýšlet. Proto si myslím, že slovinský autor právem patří mezi překládané autory a jsem rád, že i do češtiny. Doufám, že tato knížka nebyla poslední, kterou jsem si od Drago Jančara (a slovinských autorů vůbec) přečetl.

Evald FLISAR – VELIKÉ ZVÍŘE SAMOTY , vydala Mladá fronta v roce 2010
Překlad Kamil Valšík

Se slovinskou literaturou se nesetkávám příliš často, snad proto jsem sáhl po knize Evalda Flisara (nar. 1945), který v originále vyšel v roce 2001 a je společně s knihou Čarodějův učen neznámější autorovou knihou.

Hlavním hrdinou knihy je dospívající chlapec Adam, který má problémy s reálným světem. Často je ve svém světě osamocen a únik z reálného světa hledá ve fantazii a snech. Zapisuje si svoje sny, které se prolínají se skutečností. Jeho otec je lékař v městečku a v suterénu zdravotního střediska uchovává vedle celé řady exponátů i nenarozený plod Adamova bratra, ve kterém Adam nachází svého „přítele“, pojmenuje jej Abortus.

V románu vystupuje i Adamova matka, dále dívka Eva, Adamova starší kamarádka, díky které je zasvěcován do světa erotiky, což se nelíbí Adamovu otci, i ten totiž prožívá s Evou svoje „dobrodružství“. Eva žije u dědy Dominika, bývalého námořního kapitána.

Vedle děje autor dokáže rozvinout všechny snové fantazie, vzájemně se prolínající, zajímavé jsou pasáže např. pobytu u moře nebo snů o slepicích (kolem strany 20). Do příběhu zasáhne nejen láska, ale i drogy, takže Flisar nakonec řeší neobvyklý milostný trojúhelník (snad jako Mácha v Máji – otec, syn a dívka), ale vzájemné soupeření otce a syna se vlastně uskutečňuje v oblasti snových představ syna.

Kniha by se dala ve zkratce charakterizovat citací ze strany 15: „Proto byly i mé noci plné obrazů a příběhů“.

Milorad PAVIĆ - PAPIROVÉ DIVADLO , vydala Mladá fronta
Překlad ze srbochorvatského originálu „Pozorište od hartije“ (vydáno v Bělehradu 2007)
Stanislava Sýkorová

Vzhledem k tomu, že už knihy doma nemáme kam dávat, kupuji je poslední dobou čím dál míň, ale ve znojenském knihkupectví paní Houdkové jsem neodolal zvláštní knize srbského autora Milorada Paviće (nar. 1929). Zaujal mě zvláštní formou inzerovanou jako podtitul

"Román - antologie aneb Současná světová povídka". Nejprve jsem si myslel, že knihu napsalo 38 současných autorů, ale ... autorem je právě jen a pouze Pavić, který napsal nejen oněch 38 povídek, ale vymyslel i biografické údaje o jejich fiktivních autorech (např. českou literaturu zastupuje Václav Sedláček povídkou Nejkratší povídka o Praze). Na záložce je

napsáno, že Pavić usiluje o to, aby změnil způsob čtení literárního díla, od něhož se bude odvíjet i způsob psaní. Myslím si, že právě v Papírovém divadle se mu tento záměr plně podařil. Je těžké psát o tak výjimečné knize, neboť předpokládá, že čtenář tohoto mého povídání ji bude mít v ruce, jinak bude těžko chápat všechny souvislosti.

Kniha přináší povídky historické (např. Dante a Boccaccio, Milostná korespondence), ale i pohledy do budoucnosti (např. Tattoo), je plná záhad, hledání nových forem psaní (Smrtící lenoška) a myslím si, že se k ní budu vracet, protože v člověku vzbuzuje fantazii pro vlastní psaní. Je těžké vybrat pár povídek, které mě zaujaly více, protože prakticky všechny z nich by zasluhovaly větší pozornost. Čtenář je prostě vtažen do děje, krátké povídky autor mistrně vypointoval, pracuje s nadsázkou, tajemnem jako třeba v povídce Záclona (připsané slovinské autorce Erice Bevcové), kdy hlavní hrdinka vnímá život svého fiktivního dvojčete, až se nakonec tato fikce zhmotní v dívku Kordeliji. Nechybí zde i tragický přesah v povídce Papírové divadlo (Simeon Bakišeci - Arménie), kde se setra přiznává ve stáří k tomu, že zabila svého bratra (navíc umně vypointovaný). Líbila se mi i povídka Možná byli zamilovaní jako my ... (připsaná dvojici tureckých autorů), která podle skvrn krve odhaluje tajemství první lásky. Ale mohl bych jmenovat i další povídky, protože kniha je to opravdu silná, umocněná údaji o autorech, které jsou návodem k povídkám. Tak trochu jsem nepochopil,

proč většina autorů zemřela nebo umírá právě v prvním desetiletí 21. století, že by tím autor chtěl vyjádřit slova, která zařadil do povídky Smrtící lenoška: (viz str. 175) "Protože dojdou zásoby ropy pod zemí. A ze stejných důvodů bude muset zemřít i kniha. Stromy, z nichž se

vyrábí papír, už zkrátka nebudou." Ale Pavić nachází východisko na str. 176 této povídky: "Kniha už má za sebou smrti několik. Nejdříve zemřela v kameni, pak v hliněných destičkách, potom v pergamenových svitcích a nakonec zemře i ta papírová. Umírá každým okamžikem ...", čímž autor vlastně píše, že "kniha je nesmrtelná" - přežije v internetové podobě (formy CD a co já vím, jak se všechna ta média budou jmenovat).

Mohl bych psát o Pavićově knize dlouho, rozebírat jednotlivé povídky i svoje zápisky, které jsem si k jednotlivým povídkám (pro mě inspirujícím), udělal. Byl jsem prostě zasažen literaturou a budu se k Papírovému divadlu rád vracet.

Lojze KOVAČIČ - PŘÍBĚHY Z MALOVANÝCH ÚLŮ, vydal Dauphin v roce 2007 Překlad Aleš Kozár

Kniha slovinského autora Lojze Kovačiče (1928-2004), jednoho z nejvýznamnějších slovinských prozaiků 20. století. „Příběhy z malovaných úlů“ (v originále „Zgodbe s panjskih končnic“) jsou krátké historky, které autor „vyčetl“ z malovaných úlů, tak jak je vytvořila malířka Marjanca, putující po vsích.

Celkem deset příběhů zachycuje lidovou tvořivost, pověsti či legendy prostých venkovských lidí, šířících se z pokolení na pokolení. Mnohdy jde jen o krátké epizody, ale většinou svou autentičností a moudrostí přesahují běžné příběhy. Pochopitelně zde nechybí tajemno, nadpřirozeno a vysvětlování si záhad možnostmi lidí žijících na vesnici na přelomu 19. a 20. století.

Zaujal mě „Příběh o podivínu Jurijovi a jeho mouše“, kde hlavní hrdina chce napsat příběh o začátku a konci světa, ale obtěžuje jej moucha. Jurij s ní prožívá dobré i zlé, aby ji nakonec zabil, což jej zasáhne a začíná uvažovat o světě zcela jinak než dřív. Zajímavé jsou mystické příběhy „O obru Glasovi“, který nenajde uspokojení v manželství a nakonec žije spokojeně s krávou Bělkou či „Příběh o dvouhlavém synovi“, kde se v jednom těle ukrývají dvě rozdílné osobnosti.

„Příběh o Josu Malukovi, posledním drvoštěpovi v ráji“, útlou knížečku uzavírá, je to velmi silná výpověď o jakési katastrofě na zemi, kterou přežije jen několik lidí, mezi nimi drvoštěp Josu Maluk. Hledá spřízněnou duši, nachází ji v Zile, oba představují jakýsi

předobraz nového Adama a Evy, nové naděje v nový život, ale Zila jej opouští a Maluk čeká, začne počítat nový letopočet, aby nakonec zjistil, že cituji str.81: „Všechny to postihlo. Zvířata, člověka a rostliny. Přinejmenším tisíc let bude trvat, než bude země zelená a zalidněná ... protože by všechno začalo zase od začátku a zase všechno dospělo ke stejnému konci.“

Kovačičova kniha mi připomíná jakýsi lidový kalendář, ale tady se nejedná o kratochvilné četní, texty navozují řadu otázek o smyslu života, hledání štěstí, předkládají čtenáři lidovou moudrost ověřenou životem, jak k ní dospěl třeba i Josu Maluk: viz str. 87- „Nedlouho před smrtí mu došlo to, co je lidem zřídka kdy dáno pochopit, a pravdu o sobě samém zamumlal sám sobě pod vousy: „Nejspíš jsem přežil, protože jsem nebyl ani nejlepší, ani nejhorší, ale obyčejný. Na semeno, jak řekla moje Zila. Na obyčejný plevel. Jako jsou brambory.“

Igor ŠTIKS – ELIÁŠOVO KŘESLO, vydala Mladá fronta v roce 2008.

Z charvátského originálu *Elijahova stolica* vydaného nakladatelstvím Fraktura v roce 2006 přeložil Dušan Karpatský.

Igor Štikš se narodil v Sarajevu (1977) a v Záhřebu vystudoval srovnávací literaturu. Působil či působí v Paříži a v Chicagu, kde studuje politické vědy. Světovou pozornost si zasloužil především dvěma romány: *Zámek v Romagni* (2000) a *Eliášovo křeslo* (2006). Patří mezi nejtalentovanější charvátské autory.

Jeho román, prolínající děj z počátku 2. světové války a války v bývalé Jugoslávii z 90. let 20. století, patří podle mého názoru ke skutečně pozoruhodným textům. Hlavní hrdina románu, známý spisovatel Richard Richter, se narodil na počátku roku 1942 ve Vídni. Jeho matka při porodu umírá, otec bojuje na východní frontě a o novorozence se stará teta Ingrid. Po návratu z fronty v roce 1945 spáchá sebevraždu i Richardův domnělý otec. Jenže ... v roce 1992 se Richard vrací k tetě do Vídně a v důmyslném úkrytu ve zdi objeví modrý sešit, který značně otřese jeho životními jistotami. Nikdy nadeslaný dopis jeho matky Pauly z prosince 1941 skutečnému otci Richarda – Jakoba Šnajdera ze Sarajeva, zavede do válkou souženého města v roce 1992 hlavního hrdinu, aby hledal pravdu o své minulosti. Je poloviční Žid, jeho pravý otec byl komunista a odbojář. Hledání v Sarajevu však přinese řadu překvapivých náhod a zjištění.

Srovnání Oidipovské tragédie s osudem Richarda je nosným tématem knihy. Richard také nepřímo zabíjí svého biologického otce a nevědomky se zamiluje do své sestry Almy.

Kniha je plná tajemství, tajemných odhalení i postav (Žid Simon), v závěru, kdy autor nechá promluvit i Richardova přítele Ivora, padnou i poslední otazníky: Kdo vlastně udal za války Jakoba Šnajdera?

Vedle tragického příběhu mě zaujalo vykreslení válečné situace v Sarajevu, kde především v rozhovorech Richarda se Simonem docházíme k poznání, že v téhle „sarajevské“ válce nebudou vítězové, neboť vítězstvím tohoto města byla právě skutečnost, že zde v poklidu vedle sebe žili lidé nejrozumnějších vyznání a národností, což už po válce nebude možné. Jakýsi paradox v době, když Evropa usiluje o sjednocení, zde právě jakýsi předobraz skutečné multikulturní společnosti zaniká.

Knihu *Eliášovo křeslo* jsem přečetl jedním dechem a vřele ji všem doporučuji. Je aktuální, psaná s napětím, bez zbytečné vaty, do poslední stránky a především pokládá nám, čtenářům, řadu otázek o smyslu lidské existence, úloze válek v historii a hledání nepříjemných, ale přesto pravd našich životů.

Václav

Zlata ZÁKOUTSKÁ : PŘÍBĚH Z LÁZNÍ

Poprvé se potkaly v parku před lázeňským domem. Letmý pozdrav, úsměv a teprve ve výtahu zjistily, že jedou nejen do stejného poschodí, ale že přes jeden pokoj jsou blízké sousedky. "Zastavte se někdy na kus řeči, budu ráda!" Vzájemně se nepředstavily, ale byly si sympatické a každé vybočení ze stereotypu lázeňského dne přináší naději na zahnání nudy. Druhý den použila Dana pozvání. Potřebovala si půjčit budík. První procedura jí začínala už v 6:30 hodin a po únavě z koupelí a čerstvého vzduchu si nebyla jista, zda se sama probudí. Zaklepala na masivní dveře. Dvě spolubydlící seděly u stolku s knihou a křížovkou, prostor byl provoněn kávou. Nastalo vzájemné představování. Boženka se vrátila ke křížovce, Milena s Danou se usadily na váleňdě a tiše si povídaly.

"Ne, děkuju, kafe nechci, jen ten budík, hned zítra ho vrátím. Dík. Už musím jít." Dana vstala a její oči se dostaly do úrovně poličky nad váleňdou. Přitáhla ji fotografie roztomilého klučiny. "Jé, Honzík, už mu jsou jistě čtyři roky, že?", nezvládla Dana své překvapení. Boženka tázavě zvedla oči od křížovky. Milena se zarazila, viditelně zbledla.

"Jak víte, že je to Honzík, vy ho snad znáte?"

Teď byla Dana "v úzkých" a ze situace se vykoktala odpovědí, že takový pěkný klučina se může jmenovat jedině Honzík, ona že má doma podobného Jěňu a ještě dva starší a rychle se odporoučela.

Druhý den si k navrácení budíka vybrala chvíli, kdy viděla Mileninu spolubydlící odcházet. Milena ji přivítala velmi zdrženlivě, ba chladně.

"Chci všechno uvést na pravou míru," spustila Dana.

"Ne, nebojte se, nejsem z rodiny Ničových, ani je neznám, zato znám už dva roky vašeho adoptovaného synka. Je to milý a chytrý chlapec. Když jste jezdili k nám do Dětského domova byla jsem dlouhodobě nemocná, pak operace, proto se neznáme a jsem teď tady. Mezi tím jste si Honzíka odvezli a já jen vím, že jste z Hradce. To je vše na vysvětlenou a pro vaše uklidnění."

Mileně se vrátil úlevný úsměv a nadšeně se rozpovídala o Jendovi. Jen kvůli němu se přestěhovali z Hradce do menšího města, kde koupili domek se zahradou, aby je tamní lidé poznali už jako rodinu s dítětem. Začal tam chodit do školky. Drobné mezery ve znalostech se brzy srovnaly a když poznal, že každý den pro něj přijdou a vrací se domů, úplně se uklidnil a je mezi dětmi rád.

"Víte co, Dano, chcete ho vidět? Dá se to zařídit. O víkendu za mnou s manželem přijedou a mohli bychom se jako náhodou potkat. Je to skoro rok, snad vás nepozná, dítě brzy zapomene." V sobotu odpoledne se setkali v parku. Dana už z dálky viděla rodiče a okolo nich poskakující dítě. Pozdravili se a krátce představili. Chlapec na okamžik zapátral v Danině tváři a pak jí nebojácně podal ruku a při jeho "ahoj, já tě znám," všichni strnuli.

"A odkud mě znáš?" rychle zareagovala Dana.

"Tys byla ve školce než jsme se odstěhovali z Hradce do domečku."

"Máš dobrou paměť," jakoby nic ho pochválila.

Pátravé oči dítěte ztratily podezíravý otazník a ona i rodiče si oddechli. Přestup dítěte z Dětského domova do rodiny byl překryt vystřídáním a pobytem ve dvou školkách. Kolektivní děti, tedy i učitelky se v dětské paměti smísily.

"Měj se dobře, Honzíku, třeba se někdy v Hradci potkáme!"

"Já nejezdím do Hradce, máme domeček s Bingem, to je náš pejsek, přijed' k nám, ukážu ti ho, jó, je moc hodnej. Plácnem si na to! Ale stejně tě znám, pamatuju se, jak jsem jednou ve školce stonal a tys mě celou noc hladila a mluvila na mě a já byl rád a nebál jsem se."

Rychle se rozloučily, aby se Honzíkovy vzpomínky ještě víc neupřesnily. Ohlédla se za odcházejícími. Jendovy myšlenky se už daly úplně jiným směrem. Honil veverka a smál se. Danina práce byla motivována tímto drobným příběhem. Právě si uvědomila a tiše se radovala z dalšího zachráněného dětství.

Zlata ZÁKOUTSKÁ : SOJČÍ PÍRKO

Mám svůj věk. Starý? To ne! Jen jsem vstoupil do životní etapy, kdy člověk přesně ví, že slunce za jeho mládí zářilo víc, léta byla žhavější, zima třeskutější, noci teplejší, sněhu bylo víc a bělejší (to asi ano), hub rostlo všude dost, mládež byla lepší, děti uctivější a ... a vůbec ...!

Statný křemenáč přerušil jeho vnitřní samomluvu. Uložil ho do koše k ostatním a pátravě zkoumal zem okolo sebe, který že list skrývá další houbařský poklad, která hromádka jehličí je nadzdvihována zvědavou hlavou. Pestřec? Pýchavka?

Ale ne, hadovka smrdutá – čertovo vejce - , zítra už čertovo lejno.

„I ty darebo!“ zahrozil v duchu pomyslnému čertovi, který si z jeho lesního zátiší udělal WC. Pootočil ještě suchým oválem houby a láskyplně se na něj zadíval, asi jako máma, které se i nepohledné dítě jeví jako krásné. Se shovívavým úsměvem ho zahrábl zpět.

„I ty patříš do lesa, potvoro smradlavá!“ a otřel si mírně páchnoucí prsty do usmolených manžestráků.

Brouzдал se vlhkým lesem a duši blažilo důvěrně známé, nedefinovatelné voňavo. Sehnul se. Se zatajeným dechem obdivu nadšeně zvedl sojčí peříčko. Modré vroubky zářily a leskly se právě tak jako před mnoha léty, když tudy šel se svou Mařenkou. Měli před svatbou. Pírko zvedl a schoval si je. Pro vnuka? Ne!

Zastrčil je za širokou stuhu lesáckého kloboučku. Furiantsky si ho nasadil, ukazovákem brkl o krempu a naučeným pohybem posunul z týla do čela. Narovnal se a svižně, s pohvizdováním, vyskočil.

Slunce probleskovalo mezi větvemi starých stromů a jejich stíny švihaly mužnou postavu. Ta se pitoreskně prolamovala hrou jasu a stínu. Cítil, že vybočil mimo stereotyp. Něčím a někam. Pírkem – mimo stárnutí.

Zlata ZÁKOUTSKÁ : KOMPROMIS

Bojím se života. Samota je někdy tvrdá a zlá. Troubím na ústup. Moudřejší ustoupí, ale kam?

Pod kůži se mi zabodávají žihadla neúspěchů a starostí.

Otékám jimi a léčení je úporné. Klid pozřela nejistota dnů a úsměv prohrál. Utopenec na dně koryt vrásek.

Zbyl jen škleb a otazník. Co bude dál?

Objevila se přátelská ruka a dotkla se aury nad mým čelem.

V otevřeném, nesmělém gestu se s ní spojila.

Příslib naděje. Vlídny dotek vrací sílu a pocit bezpečí. Blahodárný průtok odplavil bázeň. Troubím do útoku, a rvát se začnu o další dny s každým, kdo mi bude překážet v cestě.

Na žihadla a otoky si dám octový obklad a slunci, přes UV filtr proti zhoubnému záření, nabídnu bezostyšně své tělo.

Zpomalí činnost šedé kory a roztaví stres.

Pásmo alfa mě modře naladí do bdělého snění.

Blahodárný klid. Na jak dlouho?

Pro radost ze života, která se vrací, nabízím mu kompromis a také přijímám.

Konečně snad budu moci dál normálně žít.

NOVÁ POEZIE VÁCLAVA TESLÍKA

PŮDA POZDNÍHO LÉTA

Tak vysvlečená
opět mládne
tak plna vůní
nestačím se krotit
a připravuji
setbu

Trochu se pomazlíme
podmítneme staré
až zjemní
dešti
bude příjemná

A zrno přijme
objeví se mladí
pokolikáté?
a kolikrát ještě?

KOLOBĚH

Zas nová slova, téměř bezobsažná,
jak večer v mlze kdy nedýchá svit.
Sychravou vůní jdou zájmena vztažná
a jména, která - touží ještě být.

A hrubé hříchy hbitě poskakují,
jsou plné síly v hustém provozu.
Sny skuhrající za vysokou tújí,
pro dobrý původ trpí z hlomozů.

Jak? Rychlý svět? Vždyť objetuje květy
původních kultur! - Tedy pomalý.
Do vínku dal mu někdo flašiny
myšlenek pyšných. Až nás odhalí

bez dlouhých řečí drsná realita,
konečně budem: Zpět znamená vpřed.
Tak už to bývá, svět se za nos chytá
a bystrá včelka žije pro svůj med.

12.11.2011

SMYSL KONÁNÍ

Čas probouzení a odchodů zim,
čas sečítání škod zlé vůle,
čas vykročit se slovy: Právě tím
se nechám vést, byť ještě bývá k nule.

Ne, již to nejde. Sám jsi příliš sláb?
Nech na hlavě, jsi stejný jako druzí.
Moc nevyrostlo v místech, kam jsi šláp.
Jak je to vlastně, pošetilče, s chůzí?

Jít přímo za nosem, je lepší než se ptát
na smysl cest, na smysl svého bdění?
Nechápeš stále? Tak si dávej mat,
a hledej pravdu tam, kde ani slůvkem není.

Čas přichází, čas, který vrací téma.
Čas chůze s ním. Snad jiné cesty cení?
Ta otázka má smysl - nebo smysl nemá?
Smysl je cesta, žádá pochopení.

12.11.2011

SEN

Zas opít se a nechat svět svým běsům,

se svými běsy hledat souznění,
to býval kdysi mnou žádaný přesun,
pro věci dobré špatné zázemí.

Dnes střízliv hledím, slepotou již zmožen,
jen citem vnímám, ten mi aspoň zbyl.
Na blízku někdo, slepcem neohrožen,
šeptá mi tiše: Nevidíš svůj cíl?

Chtěl bych jej chytit, přitisknout ho k sobě,
snad by mi řekl, co jsem vlastně zač.
Teď! Již ho držím - pevně ve své době,
řve přidušeně: Sráč, tys obyčejný sráč!

Rychle ho pouštím, a pouštím se k vodě,
abych se mohl sprostě utopit.
Však špatný zrak mne nepřivádí k škodě,
znaveně klesám, a chce se mi žít.

A cítím, ano, cítím - svět chvěje!
Kolem mne krouží křídlo motýlí,
přenáší vánky k vánkům až tam, kde je
takový klid, až všednost rozptýlí.

12.11.2011

SVOBODA

Hodně už stárneš, mizíš do samoty,
a přitom neznáš žádnou samotu.
Nemůžeš? Nechceš? Přeskakovat ploty,
k tomu už nemáš vůbec ochotu.

Zklidnění vášní odkrývá tvůj původ,
ač ještě vášně občas lomcují,
tělesnou schránkou, už jich není průvod,
když svévolníci bližní hecují.

Pes k vývratku svému se tehdy žene,
a svině právě někým umytá,
zas v bahně leží. A neříkej, že ne.
Taky jsi žrával s nimi z koryta.

Svodu koupit? To se asi nedá,
ač o tom mluví kdekdo. O čem sní?
Vlastnický mít ji? Nelze - leda,
najdeš si koutek, oženíš se s ní.

Pije se, veř si, trochu jiná káva,
má sílu prudce srdce rozbušit.
A je to pěkné, když se nám to stává,
a začínáme v srdci - s ní opravdu žít.

13.11.2011

Co naplat, dlouhý čas je třeba k tvorbě květu.
Pak rychle odkvétá krása, i naděje.
Tak rychle, Bože, proč? A k čemu vlastně je tu,
víra jež odplyne, než sen se naděje.

A proč vlastně náš zrak se nesnaží ty květy
přenášet do srdcí a v duše vůni - tu,
již možno obelstít i sledované nety?

.....

Oči se otáčí, vystoupí z úkrytu,

a člověk pochopí. Na chvíli zastaví se
a řekne: Vlastně - proč? Proč pošetlce být?
Proč podobat se až - svéhlavé čilé kryse,
jež ve své svévoli poskvrní čistý byt.

16.11.2011

Je čas! Je čas se ptát, a hledat mezi svými
odpověď: Jak se dál - ubírat, k čemu spět?
Čas trhat pouta mdlob - a reklamními rýmy
vytírat prdele nepřemýšlivých let.

16.11.2011

Pro vzpomínku na nezapomenutelného jičínského občana Josefa Štefana Kubína rozhodli
jsme se již
šestnáctým rokem udělit

JIVÍNSKÉHO ŠTEFANA

**za pozoruhodný kulturní počín roku 2011
a za dlouholetou kulturní činnost**

Nechceme, aby žádné z bohulibých konání zůstalo nepovšimnuto.
Rádi pozveme všechny navržené k popovídání, rádi všem
poděkujeme.

Těšíme se,
že čtenáři naší výzvy zavzpomínají na to,
co hezkého se v roce 2011 v kultuře na okrese událo
a přispějí k nominaci.

Návrh na Štefana může provést každý,
stačí uvést jméno a adresu nominovaného
(jednotlivce či skupiny)
a stručné zdůvodnění, kategorii, jméno a adresu navrhovatele.

Své návrhy zasílejte do 31.12.2011
na adresu koordinátora Štefanské komise
Bohumíra Procházky, Sokolovská 367, Jičín. E mail : prochor.jc@tiscali.cz ,
tel. 493 523 492

V nominaci je třeba uvést, zda se jedná o
dlouhodobé zásluhy (za nejméně 5 let činnosti), nebo kulturní počín za rok 2011.

Štefanská komise & Nadační fond Jičín město pohádky
& Knihovna Václava Čtvrťka Jičín & Obec Slatiny & Prochoroviny